

63
EL

FACTS

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

ISSN 1681-2715

Ασφάλεια των εργαζόμενων νέων — Συμβουλές προς τους γονείς

Είναι τα παιδιά σας ασφαλή στην εργασία τους; Είστε σίγουροι ότι κάποιος τα προσέχει; Το παρόν τεχνικό δελτίο θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε τις ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους νέους σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, για τις οποίες πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη από τους εργοδότες, και επίσης θα σας χρησιμεύσει ως βοήθημα προκειμένου να ενημερώσετε τα παιδιά σας για το πώς μπορούν να προφυλαχτούν από τραυματισμούς στο χώρο εργασίας τους.

Κάθε χρόνο, εκατομμύρια μαθητές και φοιτητές εργάζονται με μερική απασχόληση ή στη διάρκεια του καλοκαιριού για να εξασφαλίσουν τα έξοδά τους. Πολλοί από αυτούς λαμβάνουν μέρος σε οργανωμένα τμήματα κατάρτισης για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας. Άλλοι ξεκινούν να εργάζονται με πλήρη απασχόληση για πρώτη φορά. Η επαγγελματική εμπειρία σε νεαρή ηλικία μπορεί να αποδειχτεί ιδιαίτερα επωφελής για τους νέους, καθώς τους δίνονται οι δυνατότητες να αποκτήσουν σημαντικές επαγγελματικές δεξιότητες. Η επαγγελματική εμπειρία πρέπει ωστόσο να συνδυάζεται με την ασφάλεια και την υγεία.

Όταν οι νέοι άνθρωποι ξεκινούν για πρώτη φορά να εργάζονται με πλήρη απασχόληση, η αρχή πρέπει να γίνεται μέσα σε ένα περιβάλλον ασφαλείας και δημιουργικότητας, ώστε να μπορούν να εργάζονται για να ζουν. Δυστυχώς, όμως, δεν συμβαίνει πάντοτε έτσι. Σύμφωνα με ευρωπαϊκές στατιστικές, το ποσοστό εργατικών ατυχημάτων των νέων ηλικίας 18–24 ετών είναι κατά 50 % υψηλότερο από κάθε άλλη ηλικιακή ομάδα εργαζομένων (1).

Μια 17χρονη κοπέλα έχασε κομμάτι από το δάκτυλό της την πρώτη κιόλας ώρα που ξεκίνησε δουλειά στην περίοδο των διακοπών της. Τα δάκτυλά της συνθλιφτήκαν από μια μηχανή στο αρτοποιείο όπου εργαζόταν.

Ένας 18χρονος μαθητεύομενος μηχανικός τυλίχτηκε στις φλόγες και υπέκυψε τέσσερις ημέρες μετά· βοηθούσε τον προϊστάμενό του να αδειάσει ένα μείγμα βενζίνης και πετρελαίου κίνησης σε μια δεξαμενή αποβλήτων όταν η βενζίνη εξερράγη.

Οι εργαζόμενοι καλύπτονται από κανονισμούς για την ασφάλεια και την υγεία, που υποχρεώνουν τους εργοδότες να προβαίνουν σε εκτιμήσεις των κινδύνων στους χώρους εργασίας, να λαμβάνουν μέτρα πρόληψης και να παρέχουν οδηγίες και κατάλληλη κατάρτιση. Οι εργοδότες πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί με τους νέους και με όσους ξεκινούν να εργάζονται για πρώτη φορά, καθώς έχουν έλλειψη κατάρτισης, πείρας και ενημέρωσης σχετικά με τους υφιστάμενους κινδύνους.

Ασφάλεια για εργαζόμενους νέους ηλικίας κάτω των 18 ετών — Τι πρέπει να κάνουν οι εργοδότες;

Σε εθνικό επίπεδο ισχύουν κανονισμοί που βασίζονται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία σχετικά με την προστασία των εργαζόμενων νέων (2). Λαμβάνουν υπόψη τους ιδιαίτερους κινδύνους για τους νέους εξαιτίας της έλλειψης πείρας, ενημέρωσης και ωριμότητας.

Οι κανονισμοί αυτοί υποχρεώνουν τους εργοδότες στα εξής:

- κατά την εκτίμηση των κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία να λαμβάνουν υπόψη τους την έλλειψη πείρας των νέων, την έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τους επαγγελματικούς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και την ελλιπή σωματική και ψυχική ωριμότητά τους κ.λπ.
- να προβαίνουν σε εκτιμήσεις κινδύνων ΠΡΟΤΟΥ οι νέοι ξεκινήσουν την εργασία τους
- να λαμβάνουν υπόψη τους την εκτίμηση κινδύνων, όταν αποφασίζουν εάν ένας νέος απαγορεύεται ή όχι να εκτελέσει μια συγκεκριμένη εργασία·
- εάν απασχολούν μαθητές, να ενημερώνουν τους γονείς ή τους κηδεμόνες τους για το αποτέλεσμα της εκτίμησης κινδύνων και για τα μέτρα ελέγχου που λαμβάνουν για τη μείωση των κινδύνων αυτών.

Κατά γενικό κανόνα, σε άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών δεν ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ η εκτέλεση εργασιών οι οποίες:

- υπερβαίνουν τις σωματικές ή ψυχικές ικανότητές τους
- τα εκθέτουν σε ουσίες τοξικές ή καρκινογόνες
- τα εκθέτουν σε ακτινοβολία·
- συνεπάγονται υπερβολική ζέστη, θόρυβο ή δονήσεις
- ενέχουν κινδύνους τους οποίους οι νέοι δεν θα μπορέσουν να αναγνωρίσουν ή να αποφύγουν λόγω της ελλιπούς πείρας ή κατάρτισης που διαθέτουν ή λόγω της ανεπαρκούς προσοχής που δίνουν σε θέματα ασφαλείας.

Το τεχνικό δελτίο «Προστασία των νέων στους χώρους εργασίας» παρέχει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους περιορισμούς που υφίστανται σε θέματα εργασιακών καθηκόντων, ηλικίας και ωρών εργασίας, σχετικά με ειδικές εξαιρέσεις όσον αφορά την επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και σχετικά με τους αυστηρούς περιορισμούς της παιδικής εργασίας για παιδιά που αφήνουν το σχολείο κάτω από το επιτρεπόμενο, σε συγκεκριμένα κράτη μέλη, ελάχιστο όριο ηλικίας. Για τις ακριβείς προϋποθέσεις και όρους συμβουλευτείτε σχετικά την εθνική νομοθεσία.

(1) Eurostat, Work and Health in the EU — a statistical portrait 1994–2002.

(2) Η οδηγία 94/33/ΕΚ του Συμβουλίου για την προστασία των νέων κατά την εργασία ορίζει τις ελάχιστες προϋποθέσεις, ενώ η νομοθεσία στα κράτη μέλη μπορεί να είναι ακόμη αυστηρότερη, π.χ. όσον αφορά τα ελάχιστα όρια ηλικίας που τα παιδιά επιτρέπεται να εργάζονται καθώς και εργασίες που απαγορεύονται.

Για εργαζόμενους ηλικίας κάτω των 18, προβλέπονται συμπληρωματικοί κανονισμοί, λόγω ελλιπούς πείρας και πιθανώς ελλιπούς σωματικής και ψυχικής ωριμότητας. Υπάρχουν επίσης περιορισμοί στο ωράριο εργασίας τους. Οι εργοδότες που προσφέρουν θέσεις εργασίας σε νέους για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας οφείλουν να τους παρέχουν την ίδια προστασία ως προς την ασφάλεια και την υγεία που παρέχουν και στους υπαλλήλους τους.

Στην περίπτωση που ο εργαζόμενος νέος είναι κάτω από το ελάχιστο όριο ηλικίας που προβλέπεται για να σταματήσει το σχολείο, ο εργοδότης οφείλει να ενημερώσει τους γονείς ή τους κηδεμόνες του για τους κινδύνους της εργασίας και τα μέτρα ελέγχου που εφαρμόζονται. Η ενημέρωση πρέπει να γίνεται πριν από την έναρξη της εργασίας.

Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς

Ατυχήματα και θάνατοι μπορούν να συμβούν και συμβαίνουν σε νέους ανθρώπους, παρόλο που τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα μπορούν να προβλεφθούν. Η εργασία μπορεί ακόμη και να υπονομεύσει την υγεία ενός νέου στο μέλλον. Για παράδειγμα, εάν εκτίθεται σε χώρους εργασίας με προϊόντα που δημιουργούν αλλεργίες, με δυνατούς θορύβους ή εργάζεται έχοντας συνεχώς το σώμα του σε κακή ή επίπονη στάση. Επομένως, η πρόληψη και η κατάρτιση σε θέματα ασφάλειας και υγείας δεν πρέπει να θεωρούνται επουσιώδεις.

Τι μπορείτε να κάνετε για να βοηθήσετε τα παιδιά σας:

- Μιλήστε στα παιδιά σας για την εργασία που αναλαμβάνουν κατά την περίοδο των διακοπών ή το σαββατοκύριακο ή και για τις επιλογές κατάρτισης που έχουν. Τι δυνατότητες θέσεων και χώρων εργασίας υπάρχουν;
- Ενημερωθείτε για τη φύση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί.
- Ρωτήστε τα τι είδους κατάρτιση έχουν λάβει και με ποιον τρόπο τα επιβλέπουν. Πείτε τους να μην φοβούνται να ζητήσουν να λάβουν κατάρτιση και βοήθεια πριν από το χειρισμό μηχανημάτων ή πριν από την ανάθεση μιας νέας εργασίας ή νέων καθηκόντων.
- Μιλάτε τακτικά μαζί τους για τη δουλειά τους. Ενθαρρύνετε τα να σας μιλούν για τα προβλήματα που αφορούν την εργασία τους ή τις ανησυχίες τους για την ασφάλεια και την υγεία τους.
- Μιλήστε στον εργοδότη τους για τις ρυθμίσεις και την κατάρτιση σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία.
- Προειδοποιήστε τα παιδιά σας για τους κινδύνους να εργάζονται μόνα τους ή τη νύχτα.

- Ενθαρρύνετε τα παιδιά σας να διατυπώνουν ερωτήσεις, να ζητούν βοήθεια εάν δεν αισθάνονται σίγουρα για τις εργασιακές πρακτικές ή δραστηριότητες και να αναφέρουν κάθε κίνδυνο, τραυματισμό ή ασθένεια, όσο ασήμαντη και αν είναι.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά σας να μιλούν στο γιατρό εργασίας, το νοσηλευτικό προσωπικό ή το προσωπικό για την επαγγελματική υγεία (εάν προβλέπονται στο χώρο εργασίας). Επίσης, όταν επισκέπτονται τον οικογενειακό γιατρό με κάποιο πρόβλημα, να του αναφέρουν τι εργασία κάνουν.
- Επιστημάνετε τους ότι για προβλήματα ασφάλειας και υγείας μπορούν να έλθουν σε επαφή με τον εκπρόσωπο για την ασφάλεια των εργαζομένων ή τον εκπρόσωπο της συνδικαλιστικής οργάνωσης, εάν υπάρχει.
- Μιλήστε με τα παιδιά σας για τις δικές σας εμπειρίες σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία, στην παρούσα ή σε προηγούμενες θέσεις εργασίας, τι συνέβη, πώς αντιμετωπίστηκε, τι θα είχατε κάνει εάν γνωρίζατε καλύτερα.
- Ενθαρρύνετε το σχολείο ή τη σχολή που φοιτούν τα παιδιά σας να οργανώσουν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης των μικρότερων σε ηλικία μαθητών ή σπουδαστών ως προς την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και δραστηριότητες ενημέρωσης των μεγαλύτερων σε ηλικία μαθητών ή σπουδαστών για το ίδιο θέμα.
- Συζητήστε το θέμα με άλλους γονείς.
- Ενημερωθείτε για το τι γίνεται στον δικό σας χώρο εργασίας με σκοπό να προστατευθούν οι εργαζόμενοι νέοι.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά σας να ενημερωθούν για τις πτυχές της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία τους, για παράδειγμα, από τις εθνικές σας αρχές ή μέσω των συνδέσμων (links) σε άλλες πηγές που παρέχονται στον δικτυακό τόπο του οργανισμού. Βρείτε μόνοι σας περισσότερες πληροφορίες!

Οι εργαζόμενοι νέοι, όπως και όλοι οι εργαζόμενοι, έχουν τρία σημαντικά **δικαιώματα** όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία:

1. το δικαίωμα να γνωρίζουν.
2. το δικαίωμα συμμετοχής.
3. το δικαίωμα να αρνούνται μια μη ασφαλή εργασία.

Έχουν επίσης και **υποχρεώσεις**, που περιλαμβάνουν:

1. να εργάζονται με ασφάλεια.
2. να αναφέρουν τους κινδύνους.
3. να χρησιμοποιούν ή να φορούν προστατευτικό εξοπλισμό.

Η προθυμία των παιδιών να ικανοποιήσουν τον εργοδότη τους ή η αβεβαιότητα που μπορεί να αισθάνονται μπορεί να τα εμποδίσουν από τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους ή την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους. Μιλήστε τους για τα δικαιώματά τους, την ανάγκη να εργάζονται με ασφάλεια σε κάθε περίπτωση και να ακολουθούν πάντοτε τις διαδικασίες ασφάλειας για να προστατεύουν τον εαυτό τους και τους συναδέλφους τους — η δουλειά δεν είναι παιχνίδι.

Περισσότερες πληροφορίες και πηγές στη διεύθυνση <http://ew2006.osha.eu.int/>. Στις πηγές περιλαμβάνονται οι εθνικές αρχές ασφάλειας και υγείας, συνδικαλιστικά όργανα και οργανώσεις.

Περισσότερες πληροφορίες

Ελλάδα: πληροφόρηση από τον εθνικό εστιακό πόλο: www.ypakp.gr

Κύπρος: πληροφόρηση από τον εθνικό εστιακό πόλο: www.mlsi.gov.cy

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Τηλ. (34) 944 79 43 60, φαξ (34) 944 79 43 83

information@osha.eu.int

